

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **B. K., nar. X., bytom Ž.**, dedič po nebohom K. K., J., proti žalovanému **Ing. M. G. – C., P.**, zastúpenému advokátom JUDr. R. K., M., **o zaplataenie 14 802,66 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 8Cb/33/2000, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom zo 16. septembra 2011, č. k. 8Cb/33/2000-469 v znení dopĺňajúceho rozsudku zo 7. septembra 2012, č. k. 8Cb/33/2000-486 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica z 30. mája 2013, č. k. 43Cob/212/2012-493, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa **o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Žiari nad Hronom rozsudkom zo 16. septembra 2011, č. k. 8Cb/33/2000-469 v znení dopĺňajúceho rozsudku zo 7. septembra 2012, č. k. 8Cb/33/2000-486 čiastočne vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 359,56 eur so 17% úrokom z omeškania od 30. 06. 1999 až do zaplataenia. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 2 252,50 eur náhrady trov konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca v konaní preukázal uzavretie ústnej zmluvy o dodávke stavebných prác stavby Z. v areáli firmy žalovaného na P.. Cenu vyfakturoval na základe súpisu prác faktúrou z 30. 06. 1999, č. 709335 v celkovej sume 991 945,-- Sk, z ktorej žalovaný nezaplatil sumu 445 945,-- Sk. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie znaleckým posudkom č. 60/2011 z 21. 06. 2001, z ktorého vyplynulo, že žalobca vykonal pre žalovaného práce v rozsahu 719 923,-- Sk, preto po odpočítaní úhrady žalovaným

v sume 546 000,-- Sk, patrí žalobcovi doplatok v sume 173 923,-- Sk, vrátane DPH. Do tejto ceny nezapočítal znalec práce, ktoré boli vykonané na ceste v areáli žalovaného. Z kontrolného znaleckého posudku vypracovaného Ú. v Ž., súd zistil, že tento stanovil rozsah prác, vrátane nákladov v dvoch alternatívach, a to : A/ vychádzajúcej z ponukového rozpočtu žalobcu a nie z vypracovanej projektovej dokumentácie, za ktorú zodpovedal žalobca tak, že rozpočtové náklady sú vo výške 546 437,-- Sk a 6% DPH v sume 32 786,-- Sk, spolu 579 223,-- Sk. Alternatíva B/ určená položkovým rozpočtom podľa orientačných cenníkov URS Praha z januára 1997 na základe projektovej dokumentácie spracovanej žalobcom, stanovil znalecký ústav rozpočtové náklady na sumu 621 720,-- Sk, vedľajšie rozpočtové náklady vo výške 45 696,-- Sk, spolu 667 417,-- Sk a 6% DPH v sume 40 045,-- Sk, celkom 707 462,-- Sk. Z výsledkov znaleckého dokazovania vyplynulo, že medzi účastníkmi sporu nedošlo k dohode pri výkaze výmer stavebných prác, preto mal súd rozhodnúť, ktorú z alternatív na stanovenie výšky ceny diela použije. Súd prvého stupňa rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 359,56 eur so 17,6% úrokom z omeškania a trovy konania v sume 2 252,50 eur. Vo zvyšku žalobu zamietol.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici vec prejednal ako súd odvolací a rozsudkom z 30. mája 2013, č. k. 43Cob/212/2012-493 rozsudok súdu prvého stupňa v znení dopĺňajúceho rozsudku v napadnutej časti potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi účastníkmi bola uzatvorená ústna zmluva na dodávku stavebných prác „Zásobník zelenej kávy“, ktoré mali vykonávať v areáli firmy žalovaného na P.. Na základe výkresových podkladov, vrátane textovej časti z 11. 03. 1997 vypracoval žalobca vykonávací projekt, vrátane ponukového rozpočtu na stavebnú časť v celkovej sume 530 760,-- Sk. Na porade, ktorá sa konala 25. 03. 1999, došlo k dohode o tom, že žalobca odovzdá projekt 28. 03. 1999 s tým, že stavebné práce pre montáž ukončí žalobca do 15. 05. 1999. Zahájenie montáže dohodli na termín 19. 05. 1999 a ukončenie montáže do 30. 06. 1999. Tak, ako to vyplynulo z dokazovania, žalobca vypracoval len jednostupňový projekt a stavebné práce, na ktoré sa zaviazal pred začatím montáže, ukončil v lehote. V priebehu montáže technologického zariadenia rozšíril žalovaný ako investor objednávku stavebných prác aj na tepelnú izoláciu oceľového zásobníka, strešného obvodového plášťa, otvorových prvkov, na spevnenie betónovej plochy okolo stavby,

sprístupnenie šachty schodiskom, na obklady stien, na uloženie umývateľnej podlahy-dlažby, na vonkajšie úpravy fasády dreveným obkladom a na sokel z keramického obkladu. Jednalo sa o práce, ktoré neboli obsiahnuté v ponukovom rozpočte v celkovej sume 463 645,40 Sk, v dôsledku čoho tak súhrnná cena za dodávku stavebných prác vyčíslená žalobcom a vyfakturovaná faktúrou č. 709-335 z 30. 06. 1999 vystavenej na sumu 991 945,-- Sk. Na túto sumu zaplatil žalovaný zálohové platby celkom v sume 350 000,-- Sk, zostalo k úhrade 641 945,-- Sk. Neskôr zaplatil žalovaný ešte 50 000,-- Sk a 146 000,-- Sk, zvyšok v sume 445 945,-- Sk vrátane úroku neuhradil.

Znalecký ústav vypracoval výmer na základe obhliadky a zamerania, z ktorého vychádzal pri stanovení ceny stavebných prác pri alternatíve B/, podľa ktorého stanovil pre ocenenie stavebných prác alternatívy, a to alternatívu A/ na základe stanoviska žalovaného, kde cena za práce bola dohodnutá na základe ponukového rozpočtu ako cena pevná vo výške 466 437,-- Sk a za navyše práce bolo dohodnuté len na zaplatenie sila 80 000,- Sk, čo spolu činí dohodnutú cenu za dielo v sume 546 437,-- Sk a ako alternatívu b/, ku ktorej dospel znalecký ústav na základe ocenenia stavebných prác podľa zistených výmer na mieste šetrenia a podľa projektovej dokumentácie spracovanej žalobcom, pričom do ceny diela zahrnul aj faktúry uvedené na str. 5 znaleckého posudku tak, že cenu stavebných prác pri alternatíve B/ určil na sumu 707 462,-- Sk. Znalecký posudok vypracoval Ústav súdneho inžinierstva 06. 02. 2004, s ktorým však žalobca nesúhlasil a zaslal k nemu pripomienky, ktoré okresný súd zaslal Ústavu súdneho inžinierstva na vyjadrenie, avšak napriek viacerým urgenciám sa Ústav súdneho inžinierstva k pripomienkam žalobcu nevyjadril. Napriek tomu súd prvého stupňa rozhodol 12. 05. 2005 tak, že zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 161 462,-- Sk s úrokom z omeškania 17,6% ročne z jednotlivých súm až do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a dopĺňa o ďalšie skutočnosti. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že zmluvu o dielo neuzavreli účastníci v písomnej forme, ale len v ústnej, a to na základe objednávky žalovaného z 20. 05. 1997, ktorou žalovaný objednal u žalobcu vykonanie stavebných prác a dodanie jednostupňového projektu podľa podkladov MSJ Ostrava pre zásobník kávy – stavebnú časť a tiež aj realizáciu stavby podľa odsúhlasenej dokumentácie v termínoch apríl-júl 1997. Stavebné práce na stavbe „Zásobník zelenej kávy“ uskutočnil žalobca v areáli žalovaného v subdodávke, rovnako aj ďalší dodávatelia, ktorí dodávali technologické časti s tým, že žalovaný mal koordinovať ich práce ako generálny

dodávateľ. V konaní nebola sporná ani tá skutočnosť, že žalobca vypracoval jednostupňový projekt a tento 11. 03. 1997, vrátane ponukového rozpočtu na stavebnú časť v úhrade v sume 530 760,-- Sk, dodal žalovanému. Žalobca tvrdil, že okrem prác, na ktoré bol vypracovaný jednostupňový projekt na základe požiadaviek žalovaného, vykonal ďalšie stavebné práce rôzneho charakteru, z ktorých žalovaný uznal práce, ktoré sám objednal, len zateplenie oceľového zásobníka vo výške 80 000,-- Sk, ostatné práce, ktoré žalobca na základe požiadaviek žalovaného vykonal, neuznal a ani nezaplatil. Vzhľadom na to, že medzi účastníkmi bol sporný len rozsah prác, ktoré vykonal žalobca nad rozsah zakreslený v jednostupňovom projekte a zahrnutých do ním vystaveného rozpočtu, je možné vychádzať pri stanovení rozsahu naviac prác a ich ceny zo záverov znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva, ktorý ich na mieste samom zameral a odkontroloval podľa skutočnej výmery.

Z nich vyplýva, že na základe jeho zamerania boli žalobcom vykonané práce v rozsahu 707 462,-- Sk, z ktorej sumy žalovaný žalobcovi zaplatil 19. 05. 1997 sumu 200 000,-- Sk, 08. 12. 1997 zaplatil 150 000,-- Sk, 03. 09. 1999 zaplatil sumu 50 000,-- Sk a 29. 12. 1999 sumu 146 000,-- Sk, t. j. spolu 546 000,-- Sk, preto doplatiť mu zostalo 161 462,-- Sk. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že žalobca nežiadal o žiadne práce naviac okrem zateplenia, pretože tie práce, ktoré žalobca nepochybne vykonal, nikdy nenamietal a ani nereklamoval, že si ich neobjednal. Musel pritom vedieť, že ak si objednáva práce, ktoré do jednostupňového projektu a ani do rozpočtu pôvodne nezahrnuli, že ich bude musieť zaplatiť. Pôvodný rozpočet obsahuje presnú špecifikáciu prác a materiálu a tie práce, ktoré zostali do sumy 500 717,-- Sk a 6% DPH, spolu 530 760,-- Sk neuhradené, do neho zahrnuté neboli. Z uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa v znení doplnujúceho rozsudku v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov konania na podnet žalovaného podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, lebo dospel k záveru že boli splnené podmienky podľa ustanovenia § 243e ods. 1 O. s. p. z dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. Žiadal rozhodnutia súdov v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Žiar nad Hronom na ďalšie konanie.

Podľa generálneho prokurátora rozsudkom okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania v spojení s potvrdzujúcou časťou výroku odvolacieho súdu, bol porušený zákon. Poukázal na zásadu, podľa ktorej sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania uplatňuje zásada úspechu – zodpovednosti za výsledok, z ktorej vyplýva, že len účastníkovi, ktorý mal plný úspech vo veci, súd prizná náhradu trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak mal účastník konania len čiastočný úspech vo veci, súd buď pomerne rozdelí náhradu trov alebo rozhodne tak, že žiadnemu účastníkovi neprizná náhradu trov konania. V prípade čiastočného úspechu a neúspechu sa vychádza z pomeru medzi sumou požadovanou a sumou súdom priznanou. Ustanovenie § 142 ods. 2 O. s. p. nepripúšťa takú jeho aplikáciu, ktorej výsledkom by bolo uloženie povinnosti v spore úspešnejšiemu účastníkovi nahradiť trovy v spore neúspešnejšiemu účastníkovi.

Podľa dovolateľa nesprávnosť výrokov rozsudkov okresného a odvolacieho súdu v časti náhrady trov konania, zistiteľná napriek nedostatku odôvodnenia oboch rozsudkov, nakoľko táto nesprávnosť spočíva v nesprávnom právnom posúdení – nesprávnej aplikácii už samotného princípu rozhodovania o náhrade trov podľa § 142 ods. 2 O. s. p. jednoduchým porovnaním žalobcom požadovanej istiny (14 802,66 eur) a súdmi mu priznanej istiny (5 359,56 eur) je zrejmé, že žalobcov úspech bol menší, ako jeho neúspech a naopak žalovaného úspech bol väčší, ako jeho neúspech, teda okresný a odvolací súd pri posúdení miery úspechu a neúspechu vec nesprávne právne posúdili – nesprávnu aplikáciou § 142 ods. 2 O. s. p. V dôsledku takéhoto postupu priznali náhradu trov prvostupňového konania v spore neúspešnému žalobcovi voči úspešnému žalovanému. Toto nesprávne právne posúdenie zakladá dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., nakoľko priznanie náhrady trov konania neúspešnému žalobcovi nemá v § 142 ods. 2 O. s. p. oporu.

Žalobca sa domáhal zaplataenia istiny 14 802,66 eur, čo predstavuje 100%, súdmi mu z tejto istiny bola priznaná suma 5 359,56 eur, teda 36,20%, pomer jeho úspechu bol 36,20% a jeho neúspechu 63,80%. Úspech žalovaného bol 63,80% a neúspech 32,80%. Žalovaný bol úspešnejší, preto sa od miery jeho úspechu mala odpočítať miera jeho neúspechu, t. j. 63,80% - 32,20% = 27,60%. Pri správnej aplikácii § 142 ods. 2 O. s. p. by žalovanému prináležala pomerná náhrada t. j. 27,60% z účelne vynaložených trov. Podľa generálneho prokurátora konajúce súdy sa riadili nesprávnym posúdením, že žalobca bol v spore úspešnejší ako

žalovaný, a preto sa žalovaným uplatneným právom na náhradu trov nezaoberali a nezistili, v akej konkrétnej sume by mu prináležal. Týmto nesprávnym postupom bol napádanými výrokmi porušený zákon.

Právny zástupca žalobcu vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu oznámil, že žalobca K. K. umrel X., o tejto skutočnosti priložil úmrtný list.

Žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po preskúmaní veci podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Vzhľadom, na to, že účastník konania – žalobca pred podaním mimoriadneho dovolania zomrel, dovolací súd podľa § 107 ods. 3 v spojení s § 243c O. s. p. pokračoval v dovolacom konaní s dedičom účastníka po tom, ako bolo skončené konanie o dedičstve.

Predmetom dovolacieho konania je rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v časti, ktorou rozhodli o náhrade trov konania. Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd v Žiari nad Hronom rozsudkom zo 16. septembra 2011, č. k. 8Cb/33/2000-469 čiastočne vyhovel žalobe a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 359,56 eur istiny so 17,6% úrokom od 30. 06. 1999 až do zaplatenia a 2 252,50 eur náhrady trov konania. Súd prvého stupňa rozhodnutie o trovách konania vôbec neodôvodnil. Žalovaný síce proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie rozhodnutia vo veci, pričom rozhodnutie o trovách konania vôbec nenamietal. Odvolací súd rozsudkom z 30. mája 2013, č. k. 43Cob/212/2012-493 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom rozsahu (vrátane rozhodnutia o trovách konania) potvrdil. Aj v odvolacom rozhodnutí absentuje odôvodnenie rozhodnutia o trovách konania. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu žalovaný dovolanie nepodal, podal len podnet na podanie mimoriadneho dovolania.

Dovolací súd preto skúmal, či podaním mimoriadneho dovolania bola splnená jedna z podmienok konania o mimoriadnom dovolaní, a to že jeho podanie vyžaduje ochrana práv žalovaného.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na zjednocujúce stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2015, sp. zn. PL.z. 3/2015, ktoré znie :“ Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolaných riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) vo svojej rozhodovacej praxi viackrát konštatoval porušenie čl. 6 dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnomu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusko* z roku 2005). Zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd. Právoplatnosť rozhodnutia súdu môže byť prelomená len výnimočne a výlučne iba za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, nie však z dôvodu právnej čistoty alebo iného právneho názoru.

Uvedené predpoklady prípustnosti mimoriadneho dovolania ESĽP zdôraznil v rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach: *DRAFT – OVA*, a. s. proti Slovenskej republike, *PSMA*, s. r. o. proti Slovenskej republike a *COMPCAR*, s. r. o. proti Slovenskej republike. ESĽP v uvedených rozhodnutiach vyslovil názor, že ak súd nezistí žiadne „podstatné a presvedčivé okolnosti“, ktoré by odôvodňovali výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch, nemožno takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v prejednávanej veci postupoval podľa ústavného výkladu a v súlade s judikatúrou ESĽP a skúmal, či nápravu nezákonného stavu v napadnutej časti žalovaný nemohol dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Zistil, že žalovaný, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania, nenamietal nesprávne právne posúdenie rozhodnutia o trovách konania v odvolaní a nepodal ani dovolanie. Teda opomenul účinne hájiť svoje práva, ktoré zákon poskytuje dotknutej osobe. Opomenutie využitia opravného prostriedku nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktorý má iný účel a podmienky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd mimoriadne dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. e/ O. s. p.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2015

JUDr. Anna Marková , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová